

פ. סולמוניקה ז"ל

פנחס (פאול) סולמוניקה נולד בנירנברג ב־18.1.1908, מצד אמו היה מצאצאי השל"ה ונכדו של רבה של וינה אליעזר הורוביץ. שנות ילדותו בילה ברומניה, משם בא לוינה. בנערותו הצטרף בוינה לתנועת "תכלת לבן" והיה אחר כך חבר האגודה האקדמית "תיאודור הרצל" בוינה. למד גיאולוגיה באוניברסיטה של וינה כתלמיד מובהק של פ. א. זיס. ב־1934 הוסמך כד"ר לפילוסופיה ועבודת הגמר שלו נדפסה בידיעות החברה הגיאולוגית של וינה (ר' ביבליוגרפיה מס' 5). ב־1935 התחיל בעבודתו כגיאולוג מעשי. עבד מ־1935—1938 יחד עם פרופ' פיקרד באוניברסיטה העברית. תוצאות עבודה זו נדפסו ב־1936 (ר' ביבליוגרפיה מס' 6). בשנים 41—1939 עבד בשרות חברת האשלג הארץ־ישראלית. מ־1941 היה הגיאולוג של הסוכנות היהודית, במחלקת התעשייה, המכון לבדיקת חמרי גלם לתעשייה, שעבר ב־1948 למשרד המסחר והתעשייה של מדינת ישראל. בשרות המוסדות הלאומיים והמדינה היפנה את תשומת הלב תחילה לאוצרות המינרלים של הארצות השכנות. עבר הירדן, סוריה, קפריסין, פרס. סייר ב־1942 בעבר־הירדן וסקר את מרבצי הפוספטים ברוסייפה ובואדי חסה, את מרבצי המנגן והנחושת בחבל פונגן—דאנה והחרסית הקאולינית בסידרת אבן החול שבסביבת מאחיס (מחץ) בדרך לעמון. מיד אחרי זה תכנן והוציא לפועל סיור בנגב יחד עם ד"ר שטקליס בדצמבר 1943, שעיקרו היה גילוי מרבצי החרסית הקאולינית והברזל במכתש רמון. תוך עבודתו על מקורות חומרי הגלם לתעשיות שונות, הקרמית, הזכוכית, המלט, הסיד, הבנין, הצבעים וכיו"ב, ובשרות ההתישבות בארץ, בדק תופעות שונות של החול, הסיד, הפוספאט, החרסית, הגופרית, הטופים הוולקניים, הגיר הביטומיני, מעיינות מינרליים, מחצבות אבני בנין וקרקעות. לזכותו יש לזקוף את הקירות החרסית וחול הזכוכית במכתש הגדול. עוד ב־1945 הגיש הצעה מפורטת על ניצול המחצבים במכתש רמון. עבודות מחקר גיאולוגי חשובות השקיע בבדיקת התנאים הגיאולוגיים של תכנית ההשקאה הכל־ארצית ובתוכניות אחרות רבות. כמעט שאין שטח של פעילות כלכלית בארץ, שנוגעת בבעיות גיאולוגיות, אשר המנוח לא טיפל בו. תוך עבודתו המעשית הוניה לצערנו את פירסום התוצאות המדעיות של פעולותיו. הערות ואובסרוואציות גיאולוגיות רבות מפוזרות בעשרות רבות של דינים וחשבונות ארעיים. עבודה מיוחדת בעניינה ובהיקפה הוא הדו"ח של המנוח על הטופים בגליל בכרמל, שהוגש למכון לבדיקת חומרי גלם לתעשייה.

בעבודתו זו המשיך כשקמה המדינה וזכה שהצעתו על סקר גיאולוגי יסודי של השטח בין הערבה ונחל גיראפי הוצאה לפועל במסגרת רחבה. בשנותיו

האחרונות עבד בשרות חברת מחצבי ישראל וזכה להשתתף בעבודות חיפוי נפט בארץ מטעם חברת "לפידות". תוך עבודתו זו נספה בגיל צעיר בתאונת דרכים, ב־21 בספטמבר 1954. במותו אבד אחד החלוצים הראשונים שסללו את הדרך לפיתוח הגיאולוגיה המעשית בארץ.

ביבליוגרפיה

1. Zur tektonischen Stellung der Kieselkalkzone zwischen Wien und Altenmarkt an der Triesting; Akademischer Anzeiger Mathematisch-naturwissenschaftliche Klasse Nr. 16, Wien 1931.
2. Geologische Untersuchungen im Gebiete des Buchdenkmals; Mitteilungen der Geologischen Gesellschaft in Wien, 26 Bd., 1933, s. 207.
3. Die Grenzregion zwischen Flysch und Kalkalpen von der Traisen bis zur Mank; Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Wien, Mathematisch-naturwissenschaftliche Klasse, Wien, 1934.
4. Eine neue Klippe im Flysch westlich der Traisen; Verhandlungen der Geologischen Bundesanstalt, Wien, 1934.
5. Zur Geologie der sogenannten Kieselkalkzone am Kalkalpenrande bei Wien und der angrenzenden Gebiete; Mitteilungen der Geologischen Gesellschaft in Wien, Bd. 27, 1934, s. 1.
6. L. Picard and P. Solomonica. On the Geology of the Gaza-Beersheba District; Bulletin of the Geological Department, Hebrew University, Jerusalem, 1936.
7. פ. סולמוניקה, סוף הבולת מכנרת בתור חומר בנין, המכון לבדיקת חמרים לתעשיה, ביולטין מס' 2, תל־אביב, 1943.
8. פ. סולמוניקה, הפוספטים של ארץ־ישראל כחמר גלם לתעשיית זבלים כימיים, המכון לבדיקת חמרים לתעשיה, ביולטין מס' 3, תל־אביב, תש"ד.